Advent 3. vasárnapja

Kol 2,1–7

Krisztus az Úr mindenek felett

A vasárnap jellege

Advent 3. vasárnapjának hagyományos egyházi elnevezése Gaudere vasárnapja, mivel az istentisztelet bevezető igéje Fil 4,4 volt: *„Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom, örüljetek!"* Ehhez csatlakozott a 85. zsoltár 2. verse: *„Megkegyelmeztél, Uram, országodnak, jóra fordítottad Jákób sorsát."* A zsoltárvers utal a vasárnap hagyományos témájára: a Messiás úgy jelenik meg, úgy érkezik meg, mint Izrael felszabadítója. A zsoltárban persze a babiloni fogságból való szabadulás utáni vágy szólal meg, de ezt az őskeresztény egyház az Izraelt abban az időben fogva tartó hatalomra, a Római Birodalomra értette. A fogságban sínylődő Izrael az érkező Messiástól várja felszabadulását.

Ez az alaptéma szólal meg azután a vasárnap hagyományos, óegyházi evangéliumában is, amelyet ma is felolvasunk az oltár előtt. A bebörtönzött Keresztelő János kérdezteti tanítványaival: *„Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?"* Te vagy-e Izrael felszabadítója, vagy mást várjunk?

Creative Commons BY-NC-ND 4.0

Valamilyen egyházpolitikai elővigyázatosságból az introitus igéit mintegy ötven évvel ezelőtt megváltoztatták, a 85. zsoltár más versei kerültek a helyére, ahogyan a liturgia elején ma is olvassuk. Az ősi evangéliumi ige viszont megmaradt. A hozzá választott igehirdetési ige azonban már megint eltér a vasárnap eredeti témájától: a Kolossébeliekhez írt levél páli igéiben nincs arról szó, hogy a Messiást valamikor Izrael felszabadítójaként várták.

Amit a textusról tudni kell

Így az ősi evangéliumi igének is egy más összefüggésére került a hangsúly. Most már nem az a fontos, hogy Keresztelő János úgy várta a Messiást, mint Izrael szabadítóját, hanem az eredeti összefüggésből kiszakítva maga az elbizonytalanodás ténye kerül homloktérbe. Keresztelő János, aki annak idején, a Jordánnál határozottan, minden kétséget kizáró bizonyossággal mutatott rá Jézusra mint a Messiásra, ez a Keresztelő János egyszerre csak elbizonytalanodott. Ezt az alapgondolatot, az elbizonytalanodás kísértésének alapgondolatát tárgyalja azután a páli alapige is: „*Szeretném, ha tudnátok, mennyit küzdök értetek és a laodiceaiakért […], hogy veletek együtt eljussanak a teljes bizonyossághoz vezető ismeret egész gazdagságára: az Isten titkának, Krisztusnak ismeretére.*"

Keresztelő János elbizonytalanodásának az volt az oka, hogy amit ő Jézus működése körül tapasztalt, az nem volt összhangban a Messiással szemben támasztott elvárásaival. Ő ezt mondta: ha Jézus a Messiás, akkor Izrael népét fel kell szabadítania a pogány idegen uralom szolgaságából. Isten népe nem lehet pogányok szolgája, ez botrány! Ha ezt a botrányt Jézus eltűri, ha semmit sem tesz ellene, akkor kérdés, hogy valóban ő-e az Eljövendő, ő-e a Messiás. Vagyis Keresztelő János Jézus politikai tevékenységétől tette függővé, hogy elfogadja-e őt Messiásnak, vagy mást várjon. Keresztelő János elbizonytalanodásának nem lelki, hanem politikai oka volt.

Ha valaki tovább olvassa a Kolosséi levelet, itt is rögtön kiderül, hogy a kolossébeliek hitbeli elbizonytalanodásának sem lelki okai voltak. Az elbizonytalanodás oka abban van, hogy a kolossébeliek Pál misszionáló igehirdetése nyomán már elfogadták Jézus Krisztust mint Urat. Hitvallásukká lett, hogy Jézus Krisztus az egyetlen Úr mennyen és földön, nincs más. Az elbizonytalanodás akkor kezdődik, amikor az őket körülvevő világban mégiscsak tapasztalnak egyéb hatalmakat is. Ekkor üti fel a fejét a kétkedés: tényleg Jézus az egyetlen Úr, ő az egyetlen hatalom? Ebben a kétségükben akar azután újra bizonyosságot adni nekik Pál, amikor közvetlenül a szakasz után a keresztre szegezett adóslevélről szól. Aminek az az értelme, hogy az ember bűneivel valóban adóssá tette magát, adósává tette magát különböző világi hatalmasságoknak és szellemi hatalmasságoknak is, de Jézus ezt az adósságot átvállalta, magára vette, és az övéi helyett törlesztett. A keresztfán kifizette helyettük az adósságot, úgy, hogy önmagát adta oda zálogul ezeknek a hatalmasságoknak, a Pilátusban megszemélyesülő államhatalomtól kezdve egészen a halál hatalmáig. De húsvétkor kiderült, hogy ezek a hatalmasságok nem tudják őt fogva tartani: ezért ő az egyetlen Úr. Még az ellentétes irányú erők is – tudtukon, akaratukon kívül – Jézus uralmának vannak alávetve!

A perikópa megértése

Ne gondoljuk, hogy nekünk ehhez semmi közünk nincsen! Ne gondoljuk, hogy amikor a hitünk kezd elbizonytalanodni, akkor annak merőben más okai vannak! Hiszen mikor érezzük úgy, hogy a hitünk kezd elbizonytalanodni? Akkor, amikor valóságként tapasztaljuk meg, hogy ebben a világban Jézus uralmával szemben álló erők is léteznek. Valljuk, hogy Jézus uralma az igazság uralma, de lépten-nyomon, hol keserű panaszként, hol dühös kiáltásként beleüvöltjük ebbe a világba: Nincs igazság a földön! Nincs igazság a nagypolitikában, mert nagy népek igáznak le kis népeket, és van hatalmuk hozzá, hogy

megtegyék. Noha azt hirdeti az anyaszentegyház immár kétezer éve, hogy Jézus az egyetlen Úr, és az ő uralma az igazság uralma, de még sohasem érvényesült az igazság a történelem porondján, ott mindig arcul ütik és kigúnyolják. Az igazság bajnokaiként uralkodnak gazok, és mindig eltiporják azokat, akik valóban igazságra törekszenek.

De a társadalmon belül is, bár sok szó esik a javak elosztásában a nagyobb igazságról mint követelményről, mégis azt látjuk, hogy bizonyos állásokban kevés munkával lehet sokat keresni. És akkor megint csak azt mondjuk: nincs igazság a földön. És hasonló a helyzet, amikor a munkahelyünkön tapasztaljuk, hogy a magasabb fizetéssel járó állás betöltésének feltétele nem feltétlenül a nagyobb szakértelem, a magasabb képesítés, a jobban végzett munka. Máskor sportközvetítést nézünk, és dühösen kiáltjuk, hogy csalás az egész, mert a sokkal gyengébb teljesítményt nyújtót teszi győztessé a bíró a nyilvánvalóan téves, hamis ítéletével. Az élet semmilyen szintjén, sehol nem érvényesül az igazság: nagyon ritka eset, ha nem az marad alul, aki valóban az igazságot akarja. És végül, amikor az emberi élet utolsó, nagy és egyben legigazságtalanabb ellenségével, a halállal kell szembenéznünk, amikor minket suhint meg a halál szele, akkor vajon nem bizonytalanodunk el, hogy valóban Jézus az egyetlen Úr mennyen és földön?

Az igehirdetés felé

Éljetek Krisztusban!

Pál apostol ezzel szemben arra a Jézus Krisztusra mutat, akiben van *„a bölcsesség és ismeret minden kincse elrejtve”*. Azt jelenti ez, hogy a Krisztus nélküli bölcselkedés, ismeret és filozofálás mind kár és szemét – ahogyan Luther is beszél erről írásaiban, illetve Pál apostol más szavakkal ugyanezt mondja a Filippibelieknek írt levelében: *„…kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért.”* (Fil 3,8a) Lehet, hogy erős szavak ezek, és a mai világban nagyon sokan egyoldalúnak, fanatikusnak, elvakultnak, sőt bigottnak tartják azt, aki így beszél, de Pál apostol nem ismer nagyobbat és fontosabbat Krisztus ismereténél.

Ő valóban megismerte Krisztust, és olyan kincsre lelt benne, amely mindent felülírt az életében, ezért írja a kolossébelieknek is: *„Mivel tehát már elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, éljetek is őbenne.”* (2,6) Itt Pál olyan szót használ, amely sokkal többet jelent, és sokkal erőteljesebb jelentést hordoz, mint az „elfogadtátok” fordítás. Az eredeti görögben ez egy katonai műszó, amely egyenesen kizárja azt a lehetőséget, hogy itt mérlegelni lehetne. Aki volt katona, tudja, hogy a feljebbvalótól kapott parancsot nem azért kapja, hogy azzal egyetértésre jusson, hanem azért, hogy azt mindenféle mérlegelés és elfogadás nélkül végrehajtsa. Ezért sokkal jobb, ha így fordítjuk: „Amint vettétek az Úr Krisztust, úgy éljetek, ahogyan tanultátok, úgy maradjatok is a hitben.” Aki vette és tanulta a Krisztust, és a benne való hitben megmaradva él, annak páratlan kincse van: olyan, amely felülír minden emberi ismeretet, tudományt, filozófiát. Mert ennek a „Krisztus-kincsnek” a birtokában értéktelenné válik mindaz, amit a környező világ felkap, favorizál, divatosnak gondol, és reklámoz.

Hogyan tanultad a Krisztust?

Ezért számunkra is az egyetlen fontos kérdés, hogy végiggondoljuk: A mi életünkben mit jelent Jézus Krisztus? Mi hogyan vettük őt, hogyan tanultuk, hogyan hiszünk benne, ki nekünk ő, hogyan élünk vele és belőle? Mert akkor senki nem fog félrevezetni és megtéveszteni minket.

Hogyan vettük mi és hogyan tanultuk az Úr Jézus Krisztust? Legelőször akkor találkoztunk vele, amikor szüleink és keresztszüleink a keresztvíz alá tartottak bennünket, vagy esetleg felnőttként mi magunk kértük a keresztséget. Azért nagyon kifejező a gyermekkeresztség gyakorlata, mert abban egyértelművé válik az, hogy nem mi találkozunk vele, hanem ő találkozik velünk, ő jön hozzánk. Nem mi akarjuk elérni őt, hanem ő ér el minket, ő hajol le hozzánk; nem mi fogadjuk el őt, hanem ő fo-

gad el minket, ő adja magát nekünk; nem mi akarjuk kifejezni az iránta való szeretetünket, hanem az ő minden feltétel nélküli szeretete ér el minket. Ez történt karácsonykor is, Isten ezért jött a földre ember formájában, hogy Krisztusban lehajoljon hozzánk, nekünk adja magát, szeretete elérjen minket.

Hogyan vettük és hogyan tanultuk az Úr Jézus Krisztust? Emlékezzünk első imádságainkra, amikor a szüleink vagy nagyszüleink ajkán megfogalmazott szavakat mi is mondtuk magunkban, vagy egy-egy rövid mondat erejéig a magunk nyelvén mi is beszélgettünk az Úrral. A gyermeki szív minden bizodalmával rá mertünk hagyatkozni, mert mindent, ami jó, szép és melengető volt, egyvalakinek köszönhettünk, az Úr Jézusnak. És milyen áldottak voltak gyermekéveink karácsonyai, amikor teljes szívvel hittük, és örvendtünk annak, hogy Jézus hozzám is eljött, engem is megajándékozott: nem értékes játékokkal, hanem a legértékesebbel, önmagával.

Hogyan vettük és hogyan tanultuk az Úr Jézus Krisztust? Hittanórákon és konfirmációra készülve talán kissé dacosabban, a külvilág csábításainak jobban engedve, de lelkesen tanultuk az aranymondásokat, a példázatokat, a Tízparancsolatot, az Apostoli hitvallást és egyházunk Szentíráson alapuló tanítását. A hitoktatók és lelkészek szavain keresztül elért bennünket az ige, átformált, erőt és kapaszkodót adott, és az igén keresztül nemcsak tanultunk róla, hanem magát az Úr Jézust vettük és szívünkbe fogadtuk. A konfirmációi istentiszteleten megvallottuk a hitünket, és ebben megerősödtünk a Szentlélek által. És az első úrvacsoravételkor az oltár előtt térdelve átéltük, hogy milyen csodálatos, ahogyan Isten Jézus Krisztusért megbocsát nekem, bűnvalló és megtérő bűnösnek, és az Úr Jézus testét és vérét véve a vele való teljes közösség örömét átélhetem.

Hogyan vettük és hogyan tanultuk az Úr Jézus Krisztust? Gondoljunk felnőtteveinkre, amikor az élet küzdelmeiben esténként elcsendesedtünk egy kis időre, vagy ilyenkor, adventben szeretteinkkel családi körben az adventi koszorú köré ültünk. Az Úr Jézus jelenlétében olvastuk az igét, beszélgettünk róla, mondtunk neki köszönetet, és kértünk tőle erőt imádságban, éreztük, hogy ígérete szerint élő valóságként ott van velünk, és fölénk hajol bánatunkban, megerősít csüggedésünkben, megszentel örömünkben. És milyen jó volt vele találkozni nemcsak a család kis közösségében, hanem a templomi gyülekezet közösségében azokkal együtt, akik szintén találkoztak vele, vették, tanulták és megismerték őt, akiknek szintén szükségük van az ő állandó jelenlétére az életükben, akik Pál apostol szavai szerint *„összeforrva szeretetben eljutottak a teljes bizonyossághoz vezető ismeret egész gazdagságára: az Isten titkának, Krisztusnak ismeretére”*.

Gyökerezzetek meg őbenne!

Így jött közel hozzánk, így adta magát nekünk, így hajolt le hozzánk szeretetével az Úr Jézus Krisztus, és mi így vettük, így tanultuk, így ismertük meg őt. Pál apostol ezért buzdít így minket: „Amint vettétek az Úr Krisztust, úgy éljetek, ahogyan tanultátok, úgy maradjatok is a hitben.” Majd így folytatja: *„Gyökerezzetek meg és épüljetek fel őbenne, erősödjetek meg a hit által, amint tanultátok, és hálaadásotok legyen egyre bőségesebb. […] rabul ne ejtsen valaki titeket bölcselkedéssel és üres megtévesztéssel.”* (2,7–8a) Életetek ne a sokszori nekibuzdulás kereszténysége legyen, hanem biztos talajon álljon: gyökerezzen meg Krisztusban, hogy belé kapaszkodjatok, belőle szívjátok az életerőt, belőle táplálkozzatok. Ahogyan az élő fa is gyökereivel belekapaszkodik az éltető talajba, hogy semmiféle vihar onnét kimozdítani sem tudja. Ha a villám belevág, ágai letörnek, kettéreped, talán tövig ég, de a gyökere benne marad, és hamarosan új hajtást ereszt, mert van miből táplálkoznia. A valóban keresztény, azaz krisztusi életű ember egész élete az ő tanításában gyökerezik, abból táplálkozik, és megdönthetetlenül áll abban. Megdönthetetlenül, hogy semmiféle más bölcsesség, üres hitegetés, vonzónak tűnő tévtanítás ne tudja eltávolítani tőle, ne tudja élete fáját kifordítani a krisztusi talajból.

Hálaadásotok legyen egyre bőségesebb!
Ha még nem érezzük magunkhoz ennyire közel Krisztust, és nem tudunk így élni belőle, nyissuk meg előtte a szívünket, és engedjük őt belépni az életünkbe. Ha pedig már valóban ismerjük őt, „hálaadásunk legyen egyre bőségesebb", éljünk általa és belőle, és ennek a hamisítatlan, drága evangéliumnak legyünk a továbbadói, hirdetői szavunkkal és életünkkel, hogy Krisztus sokaknak belépjen az életébe, ő legyen életük kincse, sokan gyökerezzenek meg és épüljenek fel őbenne.

További javaslatok

Lekciók
Mt 11,2–10; Ézs 40,1–11

Énekek
EÉ 141, 142, 148

Imádság
Mennyei Atyánk! Áldunk téged, hogy igéd világosságában megismerhetjük életünk Urát és kincsét, az Úr Jézus Krisztust. Köszönjük, hogy ma is megerősítettél bennünket ebben a hitben, hogy senki meg ne tévesszen minket. Segíts, hogy ebben a hitben megmaradva éljünk az Úr Jézus Krisztus által, aki eljött, aki él, és aki eljövendő. Ámen.

Illusztráció

Ha valaki kicsit böngészik az interneten, könnyen ráakadhat egy filmre, amelynek *A fiú* a címe. Ezt a kisfilmet a református egyház rendelte meg, hogy a karácsonyi üzenetet próbálja meg közelebb hozni a ma emberéhez. Az alkotók ennek megfelelően teljesen mai környezetbe helyezték a jól ismert karácsonyi történetet – annyira, hogy aki megnézi, nem is gondolja, hogy valami köze van Jézus születésének örömhíréhez. Röviden elmesélve: egy a szüléshez nagyon közel járó fiatalasszony párjával stoppol az országúton, míg végre felveszi egy kamionos. Megállnak az első kamionparkolónál, ahol kétes hírű nők és férfiak között, a parkoló rozzant mosdójában megszületik a baba. Az addig elég morcos kamionos, a csak az üzlettel törődő utcanő és a helyszínre érkező mogorva rendőr meglátva az újszülöttet, elmosolyodik. Látva és elmesélve ez a kisfilm nem sokat mond, de utána lelkészek és mások megpróbálják elmagyarázni, hogy miért készült a film, mi mit jelent benne, hogyan is bontakozhat ki ebből a mai ember számára karácsony üzenete. Persze csak akkor, ha valaki a film után továbblép, és hajlandó még további filmeket is végignézni, de leginkább akkor, ha esetleg a film hatására valaki valóban kezébe veszi a Bibliát, és elolvassa az eredeti történetet.

■ TAMÁSY TAMÁS